

Taze Bir Göz

CENGİZKAN BİR MESLEK ÖRGÜTÜ DERGİSİ OLAN EGE MİMARLIK'IN DÖNÜŞÜMÜNÜ TUTARLILIK VE BÜTÜNLÜK KAVRAMLARINI MERKEZE ALARAK VE DOĞRU SORULARI ÇEŞİTLENDİREBİLMEK AMACIYLA NOTLARINI İLETEREK ELE ALIYOR

N. Müge Cengizkan

Tutarlılık ve bütünlüğün içinde yaşadığımız çağın gerçekleştirilebilir kavramları gibi durmadığı söylenebilir. Ancak, bütünün parçaları arasındaki ilişki ve iletişim, parçaların kendi mecraları, her birinin kurduğu diller, günün sonunda ortamı kuran öznenin hedef ve istekleri doğrultusunda bulutumsu bir birlikteliğe ulaşıyor. Bu iki kavramı, bir özne olarak mimarların meslek örgütünün, öncelikli olarak kendi üyeleriyle sonra da kentliyle çok yönlü etkileşimi için kurduğu farklı yayın ortamları üzerinden düşünmek istiyorum. Ege Mimarlık dergisi ise, burada tartışmanın merkezine koyduğumuz Mimarlar Odası İzmir Şubesi'nin yayın mecralarının süreklilerinden biri.

Bu yazıyı, tartışma zemini açmak üzere notlar biçiminde ele aldım. Doğru soruları çeşitlendirebilirsek, yanıtlar için ipuçlarına daha kolay ulaşabiliriz. Sadece yöntem önerisi geliştirmek, elimizdeki araçları belirlemek ve sonrasında yanıtlarla bütünü görebilmek üzere niyetlerimizi keskinleştirmek üzere bir çaba... Hatta burada yürüteceğimiz Ege Mimarlık'ın yeni rotası üzerine tartışmanın mecrası elimizdeki bu basılı yayın mı olmalı sorusunu, yazı çağrısı geldiğinde derginin Yayın Komitesi yürütücüsü arkadaşşıma iletmişim; fakat bu ortam uygun görüldüğüne göre şimdilik tartışma zeminimiz dergi ve biz de buradan devam edelim.

1 Yön Çizmek. Mimarların meslek örgütünün yayın yapma derdi, "neyi" "nasıl" yaptıklarını doğru anlatmanın yanı sıra meslek ve üyeleri adına nasıl yapmaları yönünde yön çizilebilir

üzere, yayının farklı mecraları vasıtasıyla çağrıda bulunmak ve katkı derleme amacını taşır. Mimarlar Odası bünyesinde derdini doğru anlatabilen yegane şubelerden biridir İzmir Şubesi. Bu nedenle "neyi" yapmak gerektiği yönündeki dertleri nazaran azdır, "nasıl" yapmalı konusunda ise her zaman, bu soruşturmada da olduğu gibi, katkılara belli ki daha fazla ihtiyaç duyuyorlar.

Süzme. Bu ise profesyonel yaklaşım gerektiren bir iş. Belki de mimarlar olarak en çok bizim mesleğimizin aşına olduğu bir durum: Herkes nasıl yapılacağını nasılsa bir şekilde hep bilir; sonuçlar malum. Yayın alanı da biraz böyle. Ucundan bulaşan pek çokları, bir yayının mecrasını yürütmek konusunda pek az tereddütte sahip oluyorlar. Genel bir kavram olarak "editör" ya da "Yayın Kurulu" diyelim, aynı mimarlık yapmak gibi, çok bileşenli ve değişken veri içinden hedeflenene uygun olanı süzerek aktarmak durumunda olan kişi(ler)dir. Bu nedenle yayının kalitesinin önemli bileşenlerinden biridir.

Beslenme. Baştaki vurguya geri dönersek, bir kurumun yayını sadece dergi özelinde değil, tutarlılık ve bütünlük adına bütünleşik çalışmalıdır. Sosyal medya (örgütün webmail, facebook, twitter, instagram vb. gibi), basılı medya (Ege Mimarlık, Bülten, kitaplar, kataloglar, her ölçekteki ilanlar, föyler, broşürler, hatta sergiler vb. gibi), şubenin medyadaki görünür yüzü tutarlılık içinde olmalı. Dilin ve yaklaşımın tutarlılığı başta olmak üzere, görsel ve grafik dilin nitelik tutarlılığı çok önemlidir. Her mecrada farklı dil kullanımını gerektirebilir ama üst dilin tutarlılığı bahsetmek istediğim. Keza her mecrada aynı grafik

dili kullanmaktan söz etmiyorum, dil çeşitlenebilir fakat niteliğinin tutarlılığı anlamlıdır. Bu farklı mecralar için asıl önemli gelen ise, (birbirini beslemek, paslar vermek, ilintilendirmek yeterli değil gibi geliyor) bir örgütün yayın yapma nedeni ile örtüşmesi gerektiğidir. Günün sonunda yayın araçları dolayısıyla çizilen bir meslek örgütü imgesidir, örgütün ortaya koyduğu çizgi konusunda görüşleri derlemek ve bu çizgiyi nasıl çezeceği konusunda geri dönüşler elde etmektir. Ege Mimarlık bunun neresinde durmalı sorusuna gelince, “süzme” kavramı önemli geliyor. Diğer mecraların hızlı, etkileşimli, çokça çalakalem halleri, “görece kalıcı” basılı ortam için bir araç olarak mutlaka kullanılmalı. Sadece dergi

yapmayan yazı ve görüşler mesleki pratiği ve fikri besleyecektir. Bir sonraki aşama ise konuşmaya başlamalarıdır.

• Yapılar ve yapıcı çevreler, inşa edilmiş, proje ya da fikir bazında dergide sürekli yer alıyor. Çevresel, bağlamsal, teknolojik çeşitlendirilebilir ama yeni sözü olan, farklı bir gündem açan iyi yapı, proje ve fikirler ancak yer bulmalı. Sadece belgeleme amaçlı, sözü olmayan işler aynılıkları üreteceği için ne mimarlık tartışmalarına katkı sağlayacak, ne de meslek pratiğine ya da akademiye seslenecektir. Örneğin, İzmir Mimarlık Sergisi ve Ödülleri bağlamındaki yapılar proje tanıtım metinlerinin ötesinde mimarlık eleştirisi ile birlikte; yanı sıra kullanıcı, işvereni,

ile süzmek, anlaşılabilir kısa notlar biçiminde dergiye taşımak gerekiyor.

• Derginin tarandığı veritabanları, dergiyi, mevcut hali üzerinden yapılan başvuruyla değerlendirirler. Genelde format bazlı bazı değişiklik önerileri olabilir, fakat içeriği her zaman bir adım ötesine taşıdığınız sürece bu taranma işbirliği sürer. Yani derginin kendisini veritabanlarına göre konumlandırması gerekmez, gerekmemelidir de. Ege Mimarlık içeriği itibariyle başka uluslararası veritabanlarıncı taranabilecek güçte bir yayın. Fakat tutarlılık önemli bir konu bu açıdan. Veritabanları akademik dünyanın ilgisini derginin üzerine çekeceği için olumlu ve olumsuz birçok durum birarada yaşanacaktır, Yayın Kurulu'nun bunun için çeşitli araçlar geliştirmesi gerekecektir. İyi yönetilirse dergiye iyi dönüşler sağlandığını Mimarlar Odası Genel Merkez dergisi Mimarlık'ta uzun yıllar deneyimledik.

“BÖLGESEL YAYIN OLMA ÇOĞU ZAMAN BİR KISITLILIK GİBİ YORUMLANABİLİYOR, HALBUKİ ODAKLANMAK, SÖZÜ DERİNLEŞTİRMEK VE İNCELTMEK İÇİN HARİKA BİR ORTAM YARATTIĞINI DÜŞÜNÜYORUM”

içeriğinin duyuruları için değil, aksine dergiye yarayışlı biçimde yeni başlıklar oluşturmak, yer yer açtığı başlıklar konusunda görüş almak ve benzeri; ama sonuçta süzülüş, yoğunlaştırılmış, inceltmiş sözleri çok sesli biçimde dergiye yansıtmak için kullanılabilir.

2 Ve doğrudan Ege Mimarlık'a ilişkin birkaç içerik notu:

• Bizlere yöneltilen “derginin nerede durduğunun ve nasıl bir dergi olduğunun (akademik / profesyonel) net olmaması ve bu nedenle de hem akademik hem serbest mimarların ilgisini giderek kaybetmekte olduğu” tespitini bu çerçevede düşündüğümüzde, böyle bir “netlik” aramak yerine bir “geçişlilik” sağlamaya doğru evrilmenin daha anlamlı olacağını düşünüyorum. Akademi ve pratiğin (odaklar çeşitlendirilebilir: yapı sektörü, tasarım öğrencileri gibi) algısal olarak farklılaşan ilgilerini odaklamaya yarayacak seçimlerle dergiye taşınan “yapı / proje / fikir” ve “görüş”ler, koptuğu varsayılan bu odakları birbirine en azından yakınlaştıracaktır. Sözü olan yapılar mesleki ve akademik tartışmalara yeni bakış getirecek, ezber tekrarı

mimar ile görüşülerek çok yönlü biçimde yayımlanabilmeli. Yapının iyi olarak tanımlanmasını sağlayan aktörlere doğru soruları sormak önemlidir.

Bu sergi ve ödül programına katılan yapıların ötesinde, kent ve mimarlığı için anlamlı yapılar ve yapıcı çevreler meslek örgütünün “kırmızı çizgileri”ni esnetmesiyle dergiye taşınabilmelidir; iyisiyle, kötüsüyle. Çünkü dergi taltif etme yeri değil, tartışma zemindir.

• Basılı yayın yoğunlaştırılmış, süzülüş tartışmaları içerebilir. Bu anlamda Şubenin tüm yıla yayılan etkinlikleri yanı sıra örneğin, son on beş yıldır tüm haftaya yayılan Mimarlık ve Konut Günü etkinlikleri var. Bu hafta içinde kentliye özgü, mimarlığı tanıtmaya yarayan daha popüler etkinlikler olabildiği gibi, mimarları ve öğrencileri beslemeye yönelik özel konuşmalar, farklı gezi rotaları, yeni atölyeler ile mimarlık gündem yapılmaya çabalıyor. Mesleki gündeme ilişkin Şubenin sürekli yaptığı toplantılardaki görüş ve tartışmalar zaten yıl boyu sürüyor. Fakat bunlar arasından basılı yayına taşınması gerekenler yönünde sıkı bir seçim gerekiyor ve daha sonra iyi bir derleme

3 Bölgesel yayın olma çoğu zaman bir kısıtlılık gibi yorumlanabiliyor, halbuki odaklanmak ve sözü derinleştirmek ve inceltmek için harika bir ortam yarattığını düşünüyorum. Bu söz, yere ait olan, yeni veya tarihi yapı ve yapıcı çevrelerle sınıandığında derinleşebiliyor. “Büyük” sözlerin sınanması, ezberlerin bozulması bu sayede gerçekleşebildiği için mimarlık tartışmalarına katkısı da aynı oranda artıyor. Bu nedenle bazı ölçek, bağlam ve coğrafyaları daraltmak olumlu yönde etki ediyor, diye düşünüyorum.

Anlayış ve kavrayışlar konusunda yapacak çok işimiz, taze bir gözle okumamız gereken çok şey var. Önemli olan meselelerin özüne eğilme imkânlarını genişletebilmek. □

N. Müge Cengizkan, Mimar

MIMARLIK

SAĞDA
Editörün
yayıncılık
alanında
çalışmış
olduğu
kurumlardan
bir seçki